

Crna Gora

MINISTARSTVO ZDRAVLJA

VLADA CRNE GORE

Komisija za ekonomsku politiku i finansijski sistem

PREDMET: INFORMACIJA U VEZI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZAŠTITE I UNAPREĐENJA MENTALNOG ZDRAVLJA U CRNOJ GORI ZA PERIOD OD 2021. DO 2023. GODINE

Akcioni plan za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori za period od 2021. do 2023. godine sadrži niz aktivnosti koje treba preduzeti u cilju sprovođenja Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2019 – 2023, koju je usvojila Vlada Crne Gore.

Poremećaji mentalnog zdravlja predstavljaju jedan od najvećih izazova javnog zdravlja, mjereno prevalencom, opterećenjem bolesti i invaliditetom. Teret poremećaja mentalnog zdravlja nastavlja da raste, sa značajnim uticajem na zdravlje, ključna socijalna i ljudska prava i ekonomske posljedice u svim zemljama svijeta. Master plan razvoja zdravstva u Crnoj Gori 2015-2020 mentalno zdravlje prepoznaje kao prioritet u poboljšanju zdravlja i blagostanja populacije. U prilog ovome ide i činjenica da je strateškim dokumentima u sektoru zdravstva u Crnoj Gori mentalno zdravlje naglašeno kao prioritet kroz promociju fizičkog i mentalnog zdravlja, akcentujući prevenciju i pravovremeno liječenje mentalnih bolesti. Stoga je ključni cilj Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2019– 2023 - unaprijediti mentalno zdravlje populacije i smanjiti teret mentalnih oboljenja u populaciji, sa posebnim fokusom na rizične i vulnerabilne grupe.

Izrada Akcionog plana za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori za period od 2021. do 2023. godine predviđena je Programom rada Vlade za treći kvartal 2021. godine, na osnovu čega je Ministarstvo zdravlja pripremilo dokument i dalo ga na razmatranje i mišljenje Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore.

Shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, Generalni sekretarijat Vlade je na Predlog Akcionog plana za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori za period od 2021. do 2023. godine dao mišljenje br. 02-5067/3/2 od 25. oktobra 2021. godine. Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

je dalo mišljenje br. 02-03-13444/1 od 01.11.2021. godine u kom se navodi da nemaju primjedbi na Predlog Akcionog plana za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2019 – 2023. godine sa Izvještajem o sprovedenoj analizi procjene uticaja.

Na osnovu svega navedenog, Ministarstvo zdravlja Vladi Crne Gore predlaže sljedeći zaključak:

Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ razmotrila i usvojila Akcioni plan za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori za period od 2021. do 2023. godine.

Crna Gora

Ministarstvo zdravlja

Akcioni plan za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori za period od 2021. do 2023. godine

Oktoabar 2021. godine

Akcioni plan za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori za period od 2021. do 2023. godine

Akcioni plan za sprovođenje Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori za period od 2021. do 2023. godine sadrži niz aktivnosti koje treba preduzeti u cilju sprovođenja Strategije zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2019 - 2023, koju je usvojila Vlada Crne Gore.

Strateški cilj predstavlja unapređenje mentalnog zdravlja populacije i smanjenje tereta mentalnih oboljenja u populaciji, sa posebnim fokusom na rizične i vulnerabilne grupe.

Pored definisanja aktivnosti za naredni period, ovim Akcionim planom izvršeno je redefinisanje operativnih ciljeva i njihovi indikatori učinka, a u skladu sa novom metodologijom definisanom Uredbom o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, gdje god je bilo moguće postavljene su i početne, prelazne i ciljne vrijednosti indikatora učinka.

Za realizaciju ovog akcionog plana potrebna su određena finansijska sredstva od ukupno 6 232 508.43 €, čiju opravdanost potvrđuju ciljevi koji se postižu realizacijom utvrđenih aktivnosti.

Sredstva se izdvajaju za realizaciju aktivnosti tokom 2021., 2022. i 2023. godine.

Predlog akcionog plana je vremenski ograničen, shodno tome, za realizaciju utvrđenih aktivnosti predviđeni rok je: IV kvartal 2023. godine. Izdvajanja finansijskih sredstava za akcioni plan vrše se kao redovna budžetska sredstva iz Budžeta Crne Gore, sredstva iz kapitalnog budžeta i donacija.

SKREĆENICE:

- MZD – Ministarstvo zdravlja
- KCCG – Klinički centar Crne Gore
- CMZ – Centar za mentalno zdravlja
- DZ – Dom zdravlja
- IJZCG – Institut za javno zdravlje Crne Gore
- FZO – Fond za zdravstveno osiguranje
- NVO – Nevladine organizacije
- ZZZCG – Zavod za zapošljavanje Crne Gore
- SPB Dobrota – Specijalna psihijatrijska bolnica Dobrota
- MPNKS - Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta
- MFSS - Ministarstvo finansija i socijalnog staranja
- MPLjMP - Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava
- UIKS - Uprava za izvršenje krivičnih sankcija
- MONSTAT - Uprava za statistiku Crne Gore

STRATEŠKI CILJ:

Unaprijediti mentalno zdravlje populacije i smanjiti teret mentalnih oboljenja u populaciji, sa posebnim fokusom na rizične i vulnerabilne grupe

Operativni cilj I: Intenzivirati aktivnosti promocije mentalnog zdravlja i prevencije mentalnih poremećaja sa posebnim naglaskom na najranjivije grupe i one koji su najviše izloženi riziku

Indikator učinka 1: Povećan broj programa edukacije novinara u oblasti mentalnog zdravlja o načinu izvještavanja o problemima mentalnog zdravlja i osobama koje imaju poremećaje mentalnog zdravlja		Početna vrijednost: Ne postoji program edukacije za novinare;	Prelazna vrijednost: Izrađen makar jedan program edukacije za novinare;	Ciljna vrijednost: Implementiran makar jedan program edukacije za novinare;		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1. Izrada kurikula za edukaciju novinara i edukacija u oblasti mentalnog zdravlja o načinu izvještavanja o problemima mentalnog zdravlja i osobama koje imaju poremećaje mentalnog zdravlja	Izrađen Kurikulum za edukaciju novinara	NVO "CAUZ"	April 2022	Maj 2022	Nedostupan podatak	Dobijena sredstva iz USA Ambasade
1.2. Organizacija i implementacija seminara za novinare u oblasti mentalnog zdravlja	Broj sprovedenih seminara Broj edukovanih novinara	NVO "CAUZ"	Jun 2022	Jun 2022	Nedostupan podatak	Dobijena sredstva iz USA Ambasade

Operativni cilj II: Uspostaviti i razviti pristupačne, sigurne i efektivne službe zaštite mentalnog zdravlja, u skladu sa potrebama zajednice, koje ispunjavaju psihičke, fizičke i socijalne potrebe i očekivanja osoba sa problemima mentalnog zdravlja i njihovih porodica

Indikator učinka 1: Povećana prevalenca tretmana u opštoj populaciji, na nivou službi zaštite mentalnog zdravlja u zajednici

Indikator učinka 2: Povećan broj dostupnih multidisciplinarnih timova u oblasti mentalnog zdravlja

Indikator učinka 3: Aserktivni timovi su uspostavljeni u svim centrima za mentalno zdravlje i svrsishodno ostvaruju usluge

Početna vrijednost:	Prelazna vrijednost:	Ciljna vrijednost:
Ne postoji podatak o broju asertivnih timova	Uspostavljeni asertivni timovi u većini DZ	Uspostavljeni asertivni timovi u svim DZ

Indikator učinka 4: Smanjena stopa rehospitalizacija pacijenata sa hroničnim poremećajima mentalnog zdravlja i u skladu sa tim redukovan broj psihijatrijskih kreveta u zemlji

Indikator učinka 5: Njega psihijatrijskih pacijenata u bolnicama je terapijska, dostupne su različite opcije tretmana, brige i podrške prilagođene individualnim potrebama

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
2.1. Formiranje stručnog međuresorskog tijela za izradu modela deinstitutionalizacije u zemlji i rješavanje pitanja smještaja pacijenata koji su na višegodišnjem liječenju (tzv. socijalnih pacijenata)	Formirano stručno međuresorsko radno tijelo za izradu modela deinstitutionalizacije	MZD; SPB Dobrota; MFSS; MPNKS; NVO; Lokalne samouprave; ZZZCG;	2021	2022	2 000 eur	Budžet
2.2. Sprovođenje analize stanja kojom će se redefinisati potrebni broj, mjesto, uloga i organizacija Centara za mentalno zdravlje kao i kadrovska popunjenost, u skladu sa Aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta	Izrađen dokument analize stanja	MZD; DZ;	2021	2022	1 000 eur	Budžet
2.3. Kadrovsko popunjavanje nedostajućih kapaciteta Centara za mentalno zdravlja u skladu sa identifikovanim/redefinisanim potrebama	Broj raspisanih konkursa/specijalizacija Broj Centara za mentalno zdravlje koji imaju kompletan sastav kadra	MZD; DZ-CZM;	2022	Kontinuirano	100 000 eur	Aktivnosti pokrivene iz budžeta opredijeljenog zdravstvenoj jedinici FZO;
2.4. Izmjena Uputstva o radu asertivnih timova	Usvojeno novo Uputstvo o radu asertivnih timova	Komisija za mentalno zdravlje; MZD;	2021	2022	1 500 eur	Budžet
2.5. Izgradnja Klinike za psihijatriju	Izgrađena Klinika za psihijatriju	KCCG; Uprava javnih radova;	2021	2023	6 041 808.43 eur (3 570 000.00 eur za 2022.; 2 471 808.43 eur za 2023.)	Kapitalni Budžet
2.6. Formiranje radnog tijela za definisanje prelaznog rješenja za problem tretmana pacijenata sa izrečenom mjerom bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi i mjerom bezbjednosti obaveznog liječenja alkoholičara i obaveznog liječenja narkomana koje se izvršavaju u zdravstvenoj ustanovi, kao i za blagovremeno izvršavanje istih, do završetka izgradnje Specijalne zatvorske bolnice.	Formirano radno tijelo Definisano prelazno rješenje Broj pacijenata zbrinutih po novodefinisanom prelaznom rješenju	MZD; MPLJMP; NKMZ; sudovi;	2022	2023	3 000 eur	Budžet

Operativni cilj III: Stvoriti uslove da ljudska prava osoba sa problemima mentalnog zdravlja budu u potpunosti cijenjena, zaštićena i promovisana i da im bude osigurana mogućnost da ostvare najbolji mogući kvalitet života, uz smanjenje stigme i diskriminacije

Indikator učinka 1: Povećanje stepena poštovanja ljudskih prava i zaštite od diskriminacije osoba sa problemima mentalnog zdravlja				Početna vrijednost: Ne postoje dokumenta iz oblasti	Prelazna vrijednost: Započeta izrada dokumenata iz oblasti	Ciljna vrijednost: Izardeni dokumenti iz oblasti
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3.	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
3.1. Izrada i distribucija svim CZM i Klinikama za psihijatriju - Protokol o postupanju zasposlenih sa agresivnim pacijentom	Usvojen Protokol o postupanju zasposlenih sa agresivnim pacijentom	MZD; Komisija za mentalno zdravlje; DZ; CZM;	2021	2022	1 200 eur	Budžet
3.2. Sprovođenje dodatne edukacije osoblja ustanova koje u sastavu imaju službe zaštite mentalnog zdravlja o mjerama zaštite fizičke sigurnosti pacijenata (prevencija incidenata), kao i o načinu pristupa i odnosa prema pacijentima, komunikaciji sa njima bez stigmatizacije i diskriminacije	Broj ustanova koje su organizovale edukacije Broj edukovanog osoblja	Domovi zdravlja; Bolnice;	2022	2023	10 000 eur	Budžet; Aktivnosti pokrivene iz budžeta opredijeljenog zdravstvenoj jedinici FZO
3.3. Izrada Protokola o postupanju u slučaju navoda zlostavljanja pacijenata i navoda o zloupotrebama prava pacijenata	Usvojen Protokol o postupanju u slučaju navoda zlostavljanja pacijenata i navoda o zloupotrebama prava pacijenata Broj anonimnih prijava riješenih po navedenom Protokolu	MZD; Komisija za mentalno zdravlje; DZ; Bolnice;	2022	2022	2 000 eur	Budžet
3.4. Izrada dokumenta „Analiza usklađenosti legislative sa relevantnim međunarodnim preporukama i evropskim standardima u oblasti tretmana pacijenata sa izrečenom mjerom bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje, liječenje narkomana i alkoholičara“	Izrađen dokument „Analiza usklađenosti legislative sa relevantnim međunarodnim preporukama i evropskim standardima u oblasti tretmana pacijenata sa izrečenom mjerom bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje, liječenje narkomana i alkoholičara“	Komisija za mentalno zdravlje: MZD; SBP Dobra; MPLjMP; NVO;	2022	2022	5 000 eur	Budžet
3.5. Izrada informativne brošure za pacijente i članove porodica u CZM i psihijatrijskim klinikama u vezi sa pravima, standardima njege i mogućnostima liječenja mentalnih oboljenja	Izrađena brošura	MZD; Komisija za mentalno zdravlje; DZ; Bolnice;	2021	2022	5 000 eur	Budžet

3.6. Sprovesti analizu usklađenosti zakonskih odredbi u nacionalnom zakonodavstvu koje se odnose na vršenje autopsije nakon smrtnih slučajeva u psihijatrijskim ustanovama i sa donijetim preporukama za eventualne izmjene zakonskih propisa koji regulišu ovu oblast	Sprovedena analiza i dostupan izvještaj o analizi	MZD; Komisija za mentalno zdravlje; Kancelarija zaštitnika ljudskih prava i sloboda (ombudsman); NVO;	2022	2023	3 000 eur	Budžet
Operativni cilj IV: Upravljanje, planiranje i pružanje usluga u oblasti mentalnog zdravlja zasnovati na kvalitetnim informacijama i dokazima						
Indikator učinka 1: Svi registri u oblasti mentalnog zdravlja uspostavljeni i funkcionalni, uz redovno i kvalitetno prijavljivanje od strane svih uključenih strana		<i>Početna vrijednost:</i> Registri nisu u finkciji	<i>Prelazna vrijednost:</i> Adaptirana regulativa koja se odnosi na registre iz domena mentalnog zdravlja		<i>Ciljna vrijednost:</i> Svi registri su potpuno funkcionalni	
Indikator učinka 2: Povećanje dostupnih podataka o stanju mentalnog zdravlja populacije, uključujući i uticaj epidemije COVID-19 na mentalno zdravlje		<i>Početna vrijednost:</i> Ne postoji istraživanje	<i>Prelazna vrijednost:</i> Istraživanje u toku		<i>Ciljna vrijednost:</i> Sprovedeno istraživanje i dostupan izvještaj	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4.	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
4.1. Završetak i usvajanje Pravilnika, Metodološkog uputstva i Obrasca prijave za Registar psihoza i Registar djece sa smetnjama u razvoju (koji su prethodno izrađeni od strane IJZ)	Usvojen Pravilnik, Metodološko uputstvo i Obrazac prijave za Registar psihoza i Registar djece sa smetnjama u razvoju	IJZCG; MZD;	IV kvartal 2021	IV kvartal 2021	Redovna aktivnost	Budžet
4.2. Uspostavljanje planiranog Registra psihoza i Registra djece sa smetnjama u razvoju	Uspostavljen Registar psihoza; Uspostavljen Registar djece sa smetnjama u razvoju;	IJZCG; MZD; Sve zdravstvene ustanove sa službama mentalnog zdravlja I pedijatrije;	I kvartal 2022	III kvartal 2022	Redovna aktivnost	Budžet
4.3. Edukacija menadžmenta zdravstvenih institucija, zdravstvenih radnika i saradnika o značaju registara iz oblasti mentalnog zdravlja	Broj obavljenih posjeta; Broj obavljenih edukacija/sastanaka; Broj učesnika na sastancima/edukacijama; Procenat prijavljenih u register;	IJZCG; MZD; Sve zdravstvene ustanove sa službama mentalnog zdravlja I pedijatrije;	III kvartal 2022	IV kvartal 2023	5 000 eur	Aktivnosti pokrivene iz budžeta opredijeljenog zdravstvenoj jedinici FZO
4.4. Sprovođenje edukacije zdravstvenog osoblja za proces prijavljivanja korisnika u nove registre	Broj obavljenih edukacija Broj učesnika	IJZCG; Zdravstvene ustanove sa službama mentalnog zdravlja i pedijatrije;	III kvartal 2022	I kvartal 2023	2 000 eur	Aktivnosti pokrivene iz budžeta opredijeljenog zdravstvenoj jedinici FZO

<p>4.5. Sprovođenje populacionog istraživanja o stanju mentalnog zdravlja populacije, uključujući i uticaj epidemije COVID-19 na mentalno zdravlje</p>	<p>Objavljen nacionalni izvještaj istraživanja sa preporukama</p>	<p>IJZCG MONSTAT MZD</p>	<p>III kvartal 2022</p>	<p>IV kvartal 2023</p>	<p>50 000 eur</p>	<p>Međunarodne organizacije (SZO, IPA programi, EC, Savjet Evrope, UNICEF); Budžet</p>
					<p>Total: 6 232 508.43 €</p>	